

Antivaccinatiepropaganda: gevaarlijke kwakzalverij!

C.N.M. Renckens

In de oude tijden - en nu nog steeds in de ontwikkelingslanden - vormden infectieziekten de voornaamste doodsoorzaak bij de mens. Het toenemen van de gemiddelde levensverwachting en het procentueel minder belangrijk worden van de mortaliteit ten gevolge van infectieziekten begon al voor het beschikbaar komen van de antibiotica en chemotherapeutica en die feiten mogen door critici van de reguliere geneeskunde graag worden toegeschreven aan verbeterde hygiëne, schoon drinkwater en dergelijke.

Een bekend propagandist van die opvatting, die de bijdrage van de individuele geneeskunde relativeert, is McKeown, die het aandeel van hygiëne en 'collectieve preventie' veel belangrijker acht dan de bijdrage van de gezondheidszorg (eerst vaccinaties, anti-difterieserum, later antibiotica). Toch is die opvatting voor stevige kritiek vatbaar en een fraai en erudiet voorbeeld werd al ruim 10 jaar geleden gegeven door de epidemioloog J.P. Mackenbach tijdens zijn inaugurele rede als hoogleraar te Rotterdam. In die oratie, uitgegeven als *De vereren van Icarus* (Uitgeverij Bunge, Utrecht, 1992), maakte Mackenbach aannemelijk dat reeds vanaf 1800 het terugdringen van de sterfte en de toenemende levensverwachting min of meer gelijkelijk kan worden toegeschreven aan 'collectieve preventie' en aan individuele gezondheidszorg. Vaccinatie (tegen pokken) was daarbij een van de eerste medische ontdekkingen die een reële bijdrage leverde aan de toegenomen levensverwachting in ons land. En die bijdrage is sindsdien uitsluitend nog toegenomen en breidt zich nog voortdurend uit. Deze elementaire kennis van de geschiedenis der geneeskunde ontbreekt geheel bij figuren die de grote betekenis van vaccinatie relativeren of zelfs bestrijden en de (grotendeels vermeende) keerzijden ervan benadrukken. Zij worden in ons land - het is u bekend - vooral gevonden in de 1994 opgerichte van de Ned. Ver. Kritisch Prikken. In de leiding vooral klassiek homeopaten als Peter Guinee, enkele verpleegkundigen, een consultatiebureau-arts en de niettoxische tumor arts en eertijds anti fluor propagandist H.C. Moolenburgh. Het verzet tegen vaccinaties komt sinds die tijd niet alleen meer uit antroposofische en streng protestantse hoek, maar ook uit de natuurgeneeskundige en homeopathische hoek. De aanhangers van

NVKP schrijven talrijke ziektebeelden toe aan het zgn. post vaccinaal syndroom, dat de reguliere geneeskunde niet kent. Ook de toename van allergische aandoeningen, autisme en ADHD wordt door de NVKP aan het vaccineren toegeschreven. In 1999 had de club al 500 leden, thans zo'n 1400. Twee figuren die recent prominent aan de antivaccinatie campagne bijdroegen zullen hier even moeten worden besproken: Toine de Graaf, die zich 'medisch journalist' noemt en de Osser homeopaat Jan Hoes (nee, geen familie van schlagerzanger en platenbaas Johnny Hoes, hoewel we uw vraag begrijpen).

Toine de Graaf • Met deze zich van de onbeschermde titel medisch journalist bedienende scribent kwamen wij voor het eerst in contact toen hij in juli 2000 de ghostwriter bleek te zijn van Kamsteegs bestseller *Hebt u HPU?* Toen wij het ANP desgevraagd in niet mis te verstane bewoordingen onze mening over deze non-disease gaven wilde het Radio 1 Journaal een discussie tussen ondergetekende en Kamsteeg organiseren. Kamsteeg die in staat van grote woede verkeerde, werd door de redactie niet geschikt geacht voor een woordenstrijd, want hij kan nauwelijks uit zijn woorden komen en spreekt uitsluitend in chemische formules. Aldus de redactie, die wel een alternatief had: Toine de Graaf, medisch journalist. Zo werkte ik dat debatje af met De Graaf, die op mijn vraag waarom Kamsteeg zijn ontdekking nergens in de medische vakliteratuur zoals bijv. het *NTvG* had gepubliceerd, antwoordde dat het 'zo moeilijk is om daarin te komen'. Tja, ze schijnen daar allerlei eisen te stellen en dat vindt een 'medisch journalist' natuurlijk schandalig. Later kwam de ware aard van deze activist en gelovige boven toen hij in die periode

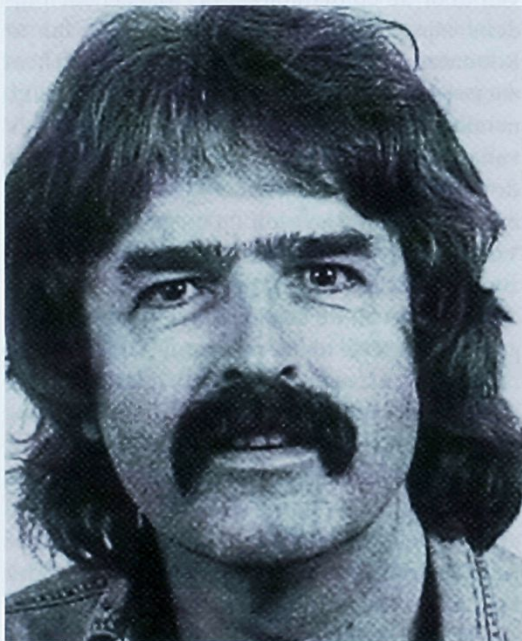
bestuursleden van de VtdK opbelde als 'journalist', ze eerst uithoorde en zich pas later bekend makend als de HPU-zeloot. Later kon je dan weer in ingezonden brieven of in zijn artikelen lezen hoe onbetekenend die VtdK eigenlijk is omdat er maar 50 mensen op de jaarlijkse huishoudelijke vergadering komen en wie er allemaal lid zijn van de VtdK (zelfs Herre Kingma, zoals De Graaf in het Vogelblaadje *Gezondheidsnieuws* van mei 2002 'onthulde'! Erg, he? Daarom is hij natuurlijk zo lelijk zo tegen de NVKP.)

De Graaf is redacteur van *Gezondheidsnieuws*, maar levert ook bijdragen aan andere kwakzalverslectuur zoals Ortho van Schuitemaker BV en blijft daarnaast actief in de verspreiding van de HPU-ziekte.

In een stuk in *Gezondheidsnieuws* (mei 2002) 'onthulde' hij dat de Inspectie en de minister van VWS samenspannen om de keuzevrijheid van de ouders om af te wijken van het Rijks Vaccinatie Programma (RVP) op onrechtmatige wijze te beperken. Daarnaast meldde hij in dat artikel de talrijke hartverscheurende verhalen over de gevaren van vaccinaties. Alles wordt door de officiële instanties onder het karpet geschoven, aldus De Graaf. Dat hij zich deze onzin in *Gezondheidsnieuws* kan permitteren, dat was niet onlogisch, maar dat hij zelfs de redactie van *De Groene Amsterdammer* verschalkte, dat was tamelijk pijnlijk en zal door De Graaf als een persoonlijk succesje zijn beleefd. De invoering van de meningokokken-C vaccinatie vormde de aanleiding tot zijn artikel De vanzelfsprekende prik in *De Groene* van 6 juli 2002. Het stuk bestond uit een perfide opeenhoping van insinuaties, verdachtmakingen en halve leugens in de richting van Inspectie, ministerie, de vaccins producerende industrie en de Gezondheidsraad. Terecht merkte de Nijmeegse internist Marcel van Deuren, lid van de werkgroep Algemene Vaccinatie tegen Meningokokken-C en Pneumokokken van de Gezondheidsraad, in zijn ingezonden brief (13 juli 2002) op dat plaatsing van dit artikel *De Groene* misstond, zeker omdat het de andere kant niet had belicht. Inderdaad had De Graaf door zijn selectief citeren van de medische vakliteratuur (waarin elke ketter altijd zijn letter heeft, zie bijv. ook de eindeloze literatuurverwijzingen in de orthomoleculaire publikaties!) en zijn gebalanceerd lijkende introductie met twee gevallen van sterfte - één tengevolge van meningitis en één (wiegedood) na een vaccinatie - een voor de oppervlakkige redacteur (en lezer) betrouwbaar ogend stuk geproduceerd. Teneur was vooral dat het verzet tegen vaccinaties ook in de vakliteratuur te vinden is en

niet zoals Kingma suggereert vooral afkomstig is van homeopaten en antroposofen. Het wordt nu tijd om onze tweede antivaccinationist te introduceren.

Jan Hoes • Helaas voor De Graaf : het is toch weer een homeopaat! In diezelfde periode verscheen namelijk bij de in dit opzicht onverbetterlijke uitgeverij Ankh Hermes het boek *Homeopathie. Totaalvisie op ziekte en gezondheid* (178 bl., ISBN 90-202-4368-3. Prijs: _ 14,95.), geschreven door Jan Hoes. Hoes is een in Oss werkzaam homeopathisch arts/iriscopist, die tevens verbonden is aan de GGD als CB-arts. Bij de lancering van het boek vond er te Oss een bijeenkomst plaats waar over de homeopathie werd gedebatteerd tussen de auteur en ons bestuurslid, speciaal belast met de verkettering der homeopathie, Van der Smagt. Het was een levendige bijeenkomst en Hoes - een basisarts zonder veel verdere reguliere kennis of scholing - moest het lelijk afleggen tegen de ervaren practicus Van der Smagt. Dit is geen subjectief oordeel, want ons bestuurslid ontving na afloop de heuse complimenten van de SP-politicus Jan Marijnissen, die hem als winnaar aanwees.

Jan Hoes

Wijzelf ontvingen van de redactie van het NTVG het boek gratis thuis met het verzoek te beoordelen of het voor een recensie in dat blad in aanmerking zou kunnen komen. Het op de leek gerichte boekje bleek een bundeling te zijn van eerder in het huis-aan-huisblad *De Sleutel* (Oss en omstreken) geschreven artikelen. De auteur is onverbloemd propagandist voor de

homeopathie. Het boek bestaat uit drie delen. Het eerste deel beschrijft de grondslagen van de homeopathie, het tweede schetst de alledaagse praktijk van de homeopaat, terwijl het laatste deel een aantal gebieden behandelt waarop de homeopathie in het bijzonder succesvol zou zijn: onder andere kinderziekten, eczeem, hooikoorts, allergie, psychische problemen en het zgn. post-vaccinaal syndroom (PVS). De meeste van onze leden zullen misschien geneigd zijn over dit soort lectuur de schouders op te halen en zullen zelfs een recensie ervan in het NTvG al als te veel eer beschouwen. Toch is zo'n houding in dit geval onjuist: bij nauwkeurige lezing bevat het boek elementen, die als schadelijk voor de volksgezondheid moeten worden beschouwd. Op diverse plaatsen noemt de auteur zich jeugdarts en die titel zal hem bij zijn lezers toch enig onverdiend gezag verlenen. Daardoor zijn bijv. zijn uitlatingen over het zgn. PVS niet zonder risico voor de bereidheid van jonge ouders om hun kinderen te laten inenten volgens het RVP. Volgens Hoes (pagina 166) kunnen vaccinaties leiden tot 'pusogen, allergieën, eczeem, astma, roeistoorntissen, epilepsie, suikerziekte', terwijl ook 'wiegendood, bronchitis, hartverscheurend krijgend huilen en collaps/shock' kunnen optreden. Hij vond het logisch dat er een vereniging Kritisch Prikken is, die goede voorlichting geeft.

Wij waren dermate verontrust over deze beweringen van de zich voor jeugdarts uitgevende basisarts Hoes, dat wij Hoes en zijn uitgever direct verzochten het boek met deze misleidende titulatuur uit de handel te nemen op straffe van het anders door ons aanhangig maken van deze zaak bij justitie. In een warrig schrijven van de uitgever liet men ons weten daartoe niet bereid te zijn. Daarop hebben wij het Openbaar Ministerie te Den Bosch hebben verzocht te beoordelen of iemand die geen kinderarts of sociaal-geneeskundige is deze verwarrende titel eigenlijk wel mag voeren. De titel 'jeugdarts' komt (nog) niet in de wet BIG voor, maar wordt in de praktijk gevoerd door sociaal-geneeskundigen die de cursus Maatschappij en Gezondheid hebben gevolgd en daarna ingeschreven zijn in het register voor sociaal-geneeskundigen, beheerd door de SGRC. Kopieën van ons schrijven gingen naar de IGZ, die zich toemend zorgen maakt over de antivaccinationisten, zeker als zij werkzaam zijn op consultatiebureaus, naar het bestuur van de Ned. Ver. v. Jeugdgezondheidszorg en naar de SGRC. De ambtelijke molens malen langzaam, maar bij het ter perse gaan van dit nummer kunnen wij u inmiddels medelen, dat Hoes' werkgever

Edward Jenner, grondlegger van het vaccineren.

bezoek heeft gehad van de IGZ en Hoes zelf van de politie, die proces verbaal heeft opgemaakt. De IGZ liet ons bij schrijven d.d. 2 december 2002 van M.J.A. de Wit, Senior-Inspecteur, weten dat op hun aandringen de GGD-directie een onderhoud met Hoes had gehad over zijn standpunt mbt het RVP en dat uit dat gesprek is gebleken dat de heer Hoes het RVP zonder voorbehoud zal blijven uitvoeren. De directie GGD Hart van Brabant kreeg van de IGZ ook het verzoek om de vaccinatiegraad in Oss en omgeving nauwlettend te blijven volgen. Het Bossche Openbaar Ministerie liet ons op 24 december 2002 bij monde van de officier van Justitie Medische zaken mr. E.W.M. Stokkum weten - 'gelet op de omvang van de overtreding en de omstandigheden waaronder gepleegd'- strafrechtelijke interventie niet opportuun te achten. Dat leidde tot de conclusie dat deze zaak onvoorwaardelijk is geseponeerd. Uw recensent beraadt zich nog op een beroep tegen deze beslissing, want o.a. aan de de KNMG verbonden juristen zijn met ons van mening dat artikel 34, lid 4 van de wet BIG toch aanknopingspunten biedt om de zelfbenoemde jeugdarts enige bescheidenheid bij te brengen. Dit luidt nl. als volgt: 'Het is degene wie het recht tot het voeren van een krachtens het derde lid geregelde titel niet toekomt, verboden deze titel, een daarop gelijkende benaming dan wel een op die titel betrekking hebbend onderscheidingsteken, aangegeven met toepassing

van artikel 93 of daarmee in hoofdzaak overeenstemmend, te voeren.' (cursivering van ons).

Meningokokken C • Tot slot enig goed nieuws. Volgens een ANP-bericht medio december 2002 werd - met de aanbieding van een fotoboek aan premier Balkenende - de landelijke vaccinatiecampagne tegen meningokokken C afgesloten. De kinderen die respectievelijk de eenmiljoenste, tweemiljoenste en driemiljoenste prik hebben ontvangen, overhandigden hem het boek.

In totaal 3,6 miljoen kinderen in de leeftijd van een tot negentien hebben in het kader van de campagne een oproep gekregen zich in te laten enten. Van hen gaf 82 procent gehoor aan de oproep. Een groot aantal kinderen was al ingeënt voor de campagne in juni begon. In totaal is nu 94 procent van de kinderen gevaccineerd. Balkenende noemde de campagne een 'gigantische operatie' en sprak zijn waardering uit voor de organisatie.

De bacterie meningokokken C kan een besmet-

telijke vorm van nekkramp veroorzaken. Het ministerie van Volksgezondheid besloot in het voorjaar tot de vaccinatiecampagne in verband met het grote aantal besmettingsgevallen eerder in het jaar. Vanaf nu worden kinderen in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma ingeënt als zij veertien maanden zijn. Tenzij hun ouders door homeopaten of antroposofen is wijs gemaakt, dat dat gevaarlijk is... ●

Literatuur en websites.

Smagt CP van der. Kritisch prikken. *AtdK*, 2000 (111), nr. 1:1-3.

Smagt CP van der. De Inspecteur ontwaakt. *AtdK*, 2002 (113), nr. 1:1-2.

Weseman P. Bang voor de naald. *Skepter*, juni 1999, 16-19.

Website NVKP: www.nvkp.nl. Hierop ook verwijzingen naar 'therapeuten', die de ouders kunnen helpen met het maken van keuzen. N'en déplaise De Graafs verwijzen aan Kingma: de lijst bestaat exclusief uit klassiek homeopaten en natuurgeneeskundigen!

Website van ouders, die met kennis ontleend aan *Pubmed*, *Lancet*, *RIVM*, *WHO* en *CDC*, de door de NVKP verspreide mythes ontmaskeren: www.geocities.com/vaccinatie.

● Boeken ●

De wijzen uit het Oosten

Marie P. Prins

Roland Ziegler. Ayurveda & Co - sanfte Killer aus Fernost, Weiskirchen: Verlag Roland Ziegler, vrzverlag@aol.com, 2001, 126 blz., ISBN 3933702038, € 19,80

Roland Ziegler heeft een kort en bondig boekje geschreven dat hoofdzakelijk gaat over Ayurveda, maar ook de traditionele Chinese medicijnen (TCMs) komen aan de beurt plus een aantal individuele kruiden die net niet allemaal uit het verre oosten komen. Het sint-janskruid wordt namelijk ook besproken. Het boek is voor zowel voor leken als voor artsen bestemd. Dat betekent wel dat de leek zo af en toe wat alinea's moet overslaan, bijvoorbeeld wanneer Ziegel schrijft over iemand die 'einen Ikterus mit massivem Anstieg von Bilirubin und Lebertransanimsasen' had. De historische en filosofische achtergrond van Ayurveda wordt eerst besproken alsmede de huidige situatie - inclusief de politieke. Daarna wordt één middel Liv. 52, een 'wondermiddel' voor leverproblemen, heel gedetailleerd besproken. De naam van het middel lijkt toch wel erg op een Westers publiek gericht te zijn. Het bevat kap-

pertjes, cichorei, zwarte nachtschade, senna, myrobalanen bast, duizendblad, tamarisk, en trivalent ijzer, Fe3+. Zijn er bijverschijnselen? Geen, beweert de fabrikant hoewel Medline Russische rapporten bevat van 20 jaar geleden over zware bijverschijnselen (Lyell-syndroom). En wat doet het nu eigenlijk voor de lever? Het eerste en enige deugdelijk uitgevoerd Westerse onderzoek toonde aan dat mensen met levercirrose die Liv. 52 hadden ingenomen sneller stierven dan de patiënten die dit niet hadden gedaan. Verwonderlijk is dat niet, want het is bekend dat zwarte nachtschade de lever beschadigt. Daarna besteedt de auteur aandacht aan de TCMs. Acupunctuur komt niet aan bod, want Ziegler wilde zich beperken tot kruiden. Hij beschrijft eerst in een notedop de geschiedenis van die middelen en daarna hun (eventuele) werking. TCMs zijn allemaal kruidmengsels, maar door gebrek aan kwaliteitscontrole kan er heel erg weinig goeds van gezegd worden. De verpakking bevat lang niet altijd wat op het etiket staat, voor een aantal planten vindt men *Aristolochia* een bruikbare vervanging, er worden westerse medicijnen aan toegevoegd, wat uiteraard helemaal niet traditioneel is, en er wordt veel gebruik gemaakt van zware metalen. Maar zelfs bij mengsels die uitsluitend uit kruiden bestaan is het nagenoeg